

МАРТ- МЕСЕЦ БОРБЕ ПРОТИВ РАКА

Малигни тумори код нас, као и у већини земаља света, представљају значајан здравствени проблем. На то указују подаци о сталном порасту броја оболелих и умрлих од ових болести, и подаци о њиховом високом учешћу међу узроцима умирања. У групи водећих узрока умирања налазе се на другом месту, одмах после болести срца и крвних судова.

У нашој земљи годишње се у просеку дијагностикује преко 33.000 нових случајева обољевања и око 21.000 људи умре од неког малигног тумора. Према подацима за Београд годишње се открије око 8.000 новооболелих, а од рака умре више од 4.600 мушкараца и жена. У току последњих десет година број оболелих од малигнух тумора у Београду је порастао за 16%. Просечна старост оболелих жена је око 60, а мушкараца нешто више од 63 године. Половина свих оболелих у Београду је старости 20-64 године, а више од 80% су старији од 50 година. Код жена се најчешће дијагностикују малигни тумори дојке, затим, дебелог црева, грлића материце и плућа. Мушкарци најчешће болују од малигнух тумора плућа, дебелог црева, простате, мокраћне бешике и желуца. Ово су истовремено водеће локализације и код умрлих од малигнух тумора у Београду. Подаци о најчешћим локализацијама у оболелих и умрлих од рака код оба пола у Београду и Србији се не разликују.

Иако се наша земља по учесталости обољевања од свих локализација малигнух тумора налази у процењеном средњем рангу вредности за земље Европе, када је у питању рак грлића материце, на жалост смо на водећем месту у Европи. И према вредностима стопа смртности, налазимо се у незавидном положају, такође у групи земаља Европе са високим стопама смртности од свих локализација малигнух тумора, као и рака дебелог црева, дојке и грлића материце.

Стручњаци сматрају да око две трећине свих малигнух тумора настаје под утицајем фактора ризика на које се може деловати, што пружа довољно простора и могућности за превенцију - борбу против ових болести. Најбољи начин борбе је спречавање настанка болести избегавањем утицаја познатих фактора ризика који су заправо резултат савременог начина живота. Најпознатији међу њима су пушење дувана, неправилна исхрана, гојазност, физичка неактивност и конзумирање алкохола. Суштина примене ових мера превенције је смањење ризика од оболевања.

Обзиром да спречавање настанка болести није увек могуће, велики значај имају мере раног откривања болести. Ово се обезбеђује редовним одласцима на такозване превентивне прегледе. Међу њима су тест на скривено крварење у столицу (за мушкарце и жене старије од 50 година), редовни гинеколошки прегледи најмање једном годишње, клинички преглед дојки (за жене старије од 30 година), мамографски преглед (за жене старије од 45 година) и систематски прегледи код изабраног лекара. У раном откривању малигних болести користи се метода скрининга која омогућава да се у току редовних превентивних прегледа открије болест код особа код којих још није дошло до развоја симптома и знакова болести. Три најбоље прихваћена и препоручена скрининга су скрининг за рак дојке, грлића материце и дебелог црева, локализације које су међу најчешћим у оболелих на нашим просторима. Рано откривање болести и започињање лечења омогућава успешност лечења малигних тумора, повећање квалитета живота и продужење живота оболеле особе.

У Календару јавног здравља месец март се обележава као «Месец борбе против рака», са циљем унапређења свести јавности о величини овог проблема и могућностима превенције и контроле болести.